

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:

öt hasábos petütor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többibben megjelölt hirdetéseknek leegyesítés történeti. Helyesdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetéseknek valamint a szilvási költségek egyoldi a kiadó iródban véstetnek fel. Az előfizetési s hirdetésdíj pénsek a kiadóhivatásba, a lap szerkesztő részbe tartozó költségeknek a szerkesztési iróba csatolandók.

Előfizetési feltételek:

helyben házas hordva vagy vidékre postán küldve. Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 3 frt. 60 kr. Egy hónapra 1 frt. 20 kr. Előfizetheti helyben a kiadóhivatásban, Kutsai László nyomdájában, a tanár Telegdi K. Lajos és Dr. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivatalokban.

Egy titkos muszka emlékirat.

Debreczen, aug. 3.

„La politique du présent“ — ez a címe egy még 1864-ben szerkesztett titkos emlékiratnak, melyben Górcsak herceg kifejti politikáját. Az iratot, mely valószínűleg II. Sándor császár számára készült, most közli a „Deutsche Rundschau“ s annak az osztrák-magyar monarchiára vonatkozó részét mi is eléggé érdekesnek tartjuk megismertetni olvasóinkkal. A muszka politika vezérlői ma is ugyanazok, kik 1864-ben voltak, de különben is a muszka politikának hagyományos irányán nem igen szoktak változtatni a személyek változása.

A nevezett emlékirat alapelvül állítja föl, hogy mindaddig, míg Ausztria létezik, Muszkaországnak mint szövetségnek lehetőleg jó viszonyban kell vele maradnia s azt kell óhajtania, hogy az békében éljen, mert Ausztria bukása oly anarchikus zűrzavart idézne elő, melynek következményei kiszámíthatatlanok volnának Muszkaországra nézve is. Muszkaországnak érdekében áll, hogy Ausztria a heterogen elemeket, melyekből össze van állítva, egytűvé fűzőtt állapotban tartsa s ezáltal minden anarchikus nyugtalanságtól megóvja szövetségjait. Ez Muszkaországra nézve nem nagyon tetsző, de kénytelen állapot; mert minden belváros Ausztriában ártalmas visszahatást gyakorolhatna Muszkaországra is.

Ennek a megfontolása arra indítja Muszkaországot, hogy e szövetségi hatalomból barátságosan közeledjék; hogy azonban mennyire terjedjen e barátság, azt csak a körülmények és Muszkaország érdekei határozzák meg. Az 1849-ki beavatkozásnak nem szabad ismétlődnie. Muszkaországnak érdekében áll na ugyan, hogy Ausztria ne üzessék ki egészen Olaszországból s ennek folytán kelet felé ne fordítsa figyelmét, hol veszélyessé válhatik Muszkaországra nézve; de Muszkaország mégsem avatkozhatik be tényleg, hogy megmentsen Ausztria számára Velenczét.

Muszkaország viszonyai Ausztriához — folytatja az emlékirat — mindig bizonytalan természetűek voltak. Ez az állam mindig és minden erejéből ellene fog szegülni Muszkaország kifejlésének; de azért a meddig érdekünkben áll a régi uton maradni, Ausztria kénytelen követni bennünket. Muszkaországnak nincs mit félnie Ausztriától. Ausztria különböző, egymással össze nem függő nemzetiségekből áll s csak a bámulatos egyensúly által tartatik fenn, míg ellenben Muszkaország egy hatalmas homogen nemzetiség, melynek csak legszélső határain foglalnak helyet heterogen fajok, miken hatalmának súlyával uralkodik. Muszkaországnak kevés direkt érintkezése van Európával s megátaladhatlan. Ausztria árthat neki, de segélyére nincs szüksége Muszkaországnak.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

A HOLTAK TITKA.

— Elbeszélés. —

VÉRTESI ARNOLODTÓL.

(Folytatás.)

VI.

Az esküvő.

A mit oly szívszagotó kétségbeeséssel kérdezett tőlem a szegény öreg asszony, csakugyan igaz volt: Héthársny férjhez menni készült.

Most már nem pusztá hírvolt, hanem valóság. Azt mondták, holnapután lesz már az esküvő.

— De hát miért ily hirtelen? — kérdeztek sokan.

Senki sem tudott rá megfelelni. Ki hóbortos szeszélynek tekintette az egészet, ki meg valami rejtélyes okot keresett rá.

Engem is meglepett a hír, ámbar elhettém rá kérésre Persze, hogy leginkább csak ez a rögtöni sietség lepett meg. A szép asszony fél talán, hogy megváltoztatná az esküvőt s egy hirtelen elszánt lépéssel akar véget vetni házasságának.

Muszkaország azonban nem óhatja Ausztria szétbomlását mindaddig, míg a nemzetiségek, melyekből az osztrák birodalom áll, nem jutottak a politikai és társadalmi szervezés oly állapotára, mely képessé teszi őket a független létezésre. Az osztrák birodalom népeinek fokozott kihasználása s szerepe a politikai életben egyenként a dolog természetében fekszik. Ausztria nem kerülheti ki, hogy a kérdésben forgó nemzetiségeket el ne ismerje s nekik megfelelő helyet ne adjon a birodalom képviselőiben. Muszkaországnak a dolga lesz aztán ez ügyet teljesen megérelni s a kapcsolat a faj- és vallásrokonokkal megerősíteni. Eközben azonban igyekezni kell a barátságos viszonyokat Ausztriával fenntartani s a jelen kívánalmak megelégni a nélkül, hogy a jövő érdekeit csorbítsák.

Ez a muszka politika, melyet a titkos emlékirat követendőül kitűz.

A király születésének 50-ik évfordulója.

A király születése 50-ik évfordulójának megünneplése tárgyában a fővárosi törvényhatóság a jövő héten rendkívüli közgyűlést tart. A főpolgármester hírvolt azon indítványt fog a közgyűlés előtt föllepni, hogy a királyhoz üdvözlő felirat küldessék, Bécsbe üdvözlő felirat menesztessék s Budapest augusztus 17-én este kivilágítsassék. Len valószínű, hogy a főváros után több nagy vidéki városban s így városokban is hasonló mozgalom fog megindulni.

A király galliczai útja.

A királyt galliczai útjára négy főherceg, köztük Albrecht s Lajos Viktor fogja követni. A király morvai útján Albrecht főherceget szintén kíséretében lesz. A galliczai tartózkodás szeptember 1-től 20-ig van megállapítva.

Az új országház.

A nem régen tartott minisztertanácsban ismét szóba került az új országház építésének kérdése. A kérdést most, Tisza Kálmán vetette fel s a minisztertanács az ő indítványára kimondta, hogy az országház felépítése el nem odázható. Ezen határozat folytán a fővárosi közmunkák tanácsa legközelebb utatást nyer arra nézve, adjon véleményét, hogy a főváros mely helyén volna legcélszerűbb az új országházat fölépíteni. Társalgás közben a miniszterek egy része oda nyilatkozott, hogy legcélszerűbb volna az új országházat a Margitid közelébe építeni, hozzá három miniszteri palota építése is tervezeték.

Debreczen és a nagyváradiai jóindulat.

II.

Debreczen, aug. 2.

A „Bihar“ három cikkéből a következő tételre tartjuk kiemelendőknek és helyre igazítandóknak.

„Nekünk olyan színtársulat kell, mely a túlnomizlésű váradai közönséget teljesen kielégíti.“

A „B.“ nagyon rosszul ismeri a váradai színház látogató közönség izlését, mivel annak éppen ellenkező az izlése, mint ő képzele. Az egész színiidény alatt a fővárosi darabok előadása rendszeresen deficizet, Helvey fellépése 10 forintos jutalékokat eredményezett; — e mellett a „Színházi képtelen-

segek“ érdemelték ki az egész idény alatt a legmagasb bevételt, és a Miss Wanda mutatványai és a többi más látványosságok idézték elő a legnagyobb napi bevételeket.

A debreczeni színtársulat Debreczentől anyagi segélyezésben nem részesül; igazgatói privát nyereszkedésének szolgálatköltségül; és elől az eset, hogy Thalia papjait s papnőket clownokkal látja a világot jelentő deszkákra fellépni.

A hány a hangzatos kitétel, annyai a valószínűség megnevelésére feltevése és állítás! Látszik, hogy a „B.“ olyan viszonyokról beszél, a melyekről tájékozottsággal egyáltalában nem bír.

Ha a színházi igazgatás különféle sajátosságait ismerő, akkor tudhatná: hogy legtöbb esetben a kitartott színházi igazgatóságok több visszaélést követnek el az anyagi dolgok körül és kevesebbet törődnek a közönség kívánataival, mint a saját kockázataikra működő igazgatóságok, kivált ha ezek consortiumot képeznek. Kiáltó példa erre a Molnár György működése. Ő megmutatta mindent, hogy nála a színészet nem kulturális tényező, hanem a közönség ámitása és felolvasása. — Ugyan mutasson a „B.“ csak egyetlen egy magyar színtársulatot, a ki a közönség kizsákmányolására török kedvével? Mindegyik szerencsésnek tartja magát: ha meg tud élni és ha társulatát sok gond nélkül, ünfeládozásal és ernyedetlen küdellemmel ki tudja tartani.

Debreczen város felyvást nagy öszletre menő segélyezéssel gyámolítja a keblében működő színtársulatot. A város házipénztára 3500 frtra menő készpénzzel, tűzfával és a színházi nyomtatványok ingyen kiszolgáltatásával segélyezi a társulatot. Ingyen adja a színházat mindenféle felszerelvényeivel; e z r e k e t a d i é n k e n t a színházi épület s felszerelvények tűzkár elleni biztosítására, gondozására, jó s tisztántartására, a reparatúrára, — a nagy váradai nyaralók deficiztjai fedezésére veggett felszedett kölcsönök és azok kamatai törlesztésére; feljogosítja az igazgatóságot: hogy minden farsangon három táncvigalmat tartasson a színházban; s a helyi árakat vásárkor s egyéb kivételes alkalmakkor tetemesen felemelhesse; az elsőrendű páholyok rendes ára 4 frt a csaldái páholyoké 6 frt, a 120 támlásszékek 1 frt, a karzaton vasárnap és ünnepnapokon 30 kr a rendes ár. — Egyszóval Debreczenben a színtársulat minden módon gyámolítottatik.

Váradon azon előnyökből semmit sem káps nem élvezhet a színtársulat. — Váradon a város és színiügyi bizottság a színtársulattól minden t k ö v e t e l, de semmit sem ad, daczára annak, miszerint az é s z j o g a z t d i c t á j a: do, ut des — adok, hogy adj!

Sőt a város még csak annyit sem teszzen meg: hogy a színtársulat tulajdonosa és a gázgyár igazgatója kötelezettségeit és feltételeit a színtársulat irányában előzetesen ő szabályozta s megkötötte volna. A színtársulatnak magának kellazon két nagyurral alkudozni és megérdrágn végezni.

Es pedig a mostani szerződés szerint a színtársulat tulajdonosa arra köteleztette a színtársulatot: hogy ez legalább 120 előadás tartására kösse le magát, és azokért egyenként, minden nap előre, 22 frtot

(a mult években 16 frtot és így most 6 frttal többet) fizet, még azon esetben is; ha 120 előadást nem tartana is és azon kívül minden előadásra három támlásszéket tartozik ingyen adni a tulajdonos megbízottja rendelkezésére. A napi díjak 120 előadás után tesznek 2528 forintot, 120 előadásnál rendszeren több szokott lenni. Ezen felül kell a ruhatári helyiségeért 100 frtot; a zongora szobáért havonként 10 frtot a zongoráért 6 frtot fizetni; a mi ismét 180 frtra megyen. Es ennyi sokféle befedezés daczára, a színházi felszerelvények tetemes része a színház körül a szabad é g a l t e v e r e s r o m l i k.

A színtársulat saját költségén köteles a színpad összes díszletét föl, kötélt és egyéb felszerelvényeiről, bútorairól sat. gondoskodni. Ezen kiadások számíthatók legalább is 400 frtra.

Minden színházi nyomtatványokat H ü g e l k é s z p é n z f i z e t é s m e l l e t t k é s z i t; és pedig a színpadot 4 frt 80 krért naponként; a mi ismét legalább 600 frt kiadást okoz.

A c z u k r á s z a t k i a d á s á t a színtársulat tulajdonosa felelősséggel magának. Ezért Debreczenben 300 frt körül szoktak fizetni.

A gázgyár tulajdonosa a gázgyáron kívül, a gázóráért 1 frt 90 kr, a gázfelszerelvényekért 8 frtot fizetnek magának havonként; s a mellett ha a gázkészüléknel valami elromlik, az igazítás költségeit a színtársulat viseli; és mind ezeken felül a gázgyár igazgatója kikötötte magának, hogy a 6-ik számú felsőpályhó mindenféle előadásnál neki ingyen átadatik.

K ö n y v é s r u h a t á r r ó l a társulatnak kell gondoskodni. A felírások megcsináltatása, a színház tisztán tartása, a zsuroztatás, az ingósá oknak tűzkár elleni biztosítása sat. az igazgatóság költségére történik; s csak támlásszékek 22 van ingyenes.

Es mindezen sokféle terhes kiadáshoz még azon baj járul, miszerint a hatóság megengedte a színtársulat tulajdonosának, hogy a színtársulat hátrányos papírlallemmel fedethesse be; e miatt a színház felső néző helyei kiálhatlan bűdösök és tulságos melegek.

A váradai parányi színpad és ennek piszkos öltözök odai, a debreczeni színpaddal és öltözök szobák tisztaságával és kényelmével egy évben ki sem mondhatók; s annyira állanak egymástól, mint a malacok-kutricza az urilaktól.

A debreczeni színháznál van minden és mindennek jó helye és a színtársulat mindent ingyen kap; Váradon minden rossz és mégis sokat kell azokért fizetni.

A színtársulat a mult évben 16 frtot, most 22 frtot s így 6 frttal többet, — a mostani színtársulat több gázfogyasztás szükségletét, ezért 4 frt többletet és így most naponként 10 frttal többet kell kiadni az igazgatóságnak, mint a korábbi években kiadott; a mi 120 előadásnál 1200 frt többletbe megyen. Azon kívül a támlásszékeket az igazgatóság s a j á t k ö l t s é g é n, a páholyok könyvkielött pedig a bérleők hasonlóképp a j á t k ö l t s é g é n k e n t p á r n á z t a t t á k k i.

Váradon a színiügyi bizottság annyit sem engedett meg: hogy az elsőb támlásszékekért 1 frt, a földszinti páholyokért 4 frt, a karzaton ünnep és vasárnapokon 30 kr legyen a napi

ár. Ezen csekély áremelést Debreczenben a színiügyi bizottság helyeselt; Váradon meg elleszegült s ez az oka annak, hogy Váradon még a Lánosz Ika-féle szokatlanul látogatott jutalomjáték alkalmával is csak 300 frtra ment az összes bevétel.

Az elősorolt adatok szerint: a színházért, nyomtatványokért, kibérelt helyekért, gázpótlékért, díszletért, ruha- s könyvtárért stb. stb. 4 és fél óra V á r a d o n a színtársulatnak legalább 4,600 frtot kell kiadni és ezen kiadás 7 és fél óra leg alább is 7600 frtra lenne számítható; pedig Debreczenben a ténylegesen adott segély összegén kívül, még legalább 7,000—8,000 frtnyi olyan kiadástól szabadítja meg a várcs a színtársulatot, a melyet Váradon mind a színtársulat tó kénytelen viselni s akárhonnan fedezni. Es így a Váradon is emmit nem ad a s irányában: Debreczen város tényleges adománya legalább 11,000—12,000 frtra számítható évenként, csupán a társulat számára.

Ezek szerint a váradai színház semmiféle igazgatói privát nyereszkedésnek soha sem lehet eszköze és forrása, mert itt ott nagyon sok kiadás terheli.

A mit a „B.“ a csörgős sapkájú clown feléptetéséről képzel, az ismét meg nem felel a valóságnak. A debreczeni igazgatóság azt még sehol sem léptettette fel.

Az ujjáépülő Szeged.

Szende Béla honvédelmi miniszter, ki Cserhalmay vezérhadbíróval a honvédségi építkezésre vonatkozó intézkedések miatt Szegeden időz, tegnapelőtt Pályi polgárm. és Végh Aurél bizt. tanácsos kíséretében megkeintette a város és az ujjáépítkezést, mely minden részén a városnak szép haladást mutat. Eddig már mintegy 340—370 új ház épült, melynek adama már iszkható állapotban van. Az első állami beruházás, állami Szeged ujjá építkezése járul, a honvédségi építkezések, mely fölött Szende miniszter a polgármester előtt örömet fejtette ki, hogy neki jutott a szerencse az épülő város szépítéséhez első sorban hozzájárulhatni.

Az időjárás.

Debreczen, aug. 1.

1873-ik évben, a mikor szinte mint most a hold volt az uraikodóplaneta, augusztus havában az időjárás következő volt Debreczenben.

- Aug. 1-én. Tiszta idő, nagy forróság, csendes északi szél.
2-án. Tiszta idő, nagy forróság, délután nagy viharos eső, délyugoti szél.
3-án. Tiszta idő, északi szél.
4-én. Tiszta idő, nagy melegség, csendes északi szél.
5-én. Tiszta idő, nagy forróság, csendes északi szél.
6-án. Tiszta idő, nagy forróság, csendes északi szél.
7-én. Tiszta idő, nagy forróság, erős déli szél.
8-án. Tiszta idő, nagy forróság, csendes északi szél.
9-én. Tiszta idő, nagy forróság, csendes keleti szél.
10-én. Tiszta idő, nagy forróság, délután nagy por, szélvész, kevés eső, délyug. szél.
11-én. Tiszta idő, nagy melegég, déli szél.
12-én. Tiszta idő, nagy melegség, déli szél.
13-án. Tiszta idő, nagy melegség, déli szél.
14-én. Tiszta idő, nagy melegség, déli szél.

ket, melyek ifju életéhez tapadtak, úgy látszott, mintha az Ártatlanság köntösében jelennek meg, leánykori alakjában, leánykori arcával. Ez Neillike volt, a régi kedves, szeretetreméltó Neillike, csak kissé megzséldult a sors csapkodó kezétől. Erősen hiszem, hogy szíve tiszta bűn és percében, mint egykor a gyermeké, bűn és keserűség ki volt onnan törülve s midőn visszafordult a szegény vak koldus felé és mosolyogva fogta meg az aggasztó kezét, hasonlított igazán valami angyalhoz.

— Áldásért imádkozzék, — szólt nyájasan megörvöltve az öreg koldus rácsos, durva kezét, — áldásért egy fiatal pár számára, a kik, sokáig akarnak élni és szeretik egymást!

Az őn mosolyogva férje karjába fűzte megint karját s kilepette a templomból. Kűn sok nép csódotl össze a faluból, de az első pillanatban, a mint kiléptünk az ajtó, láttam, hogy ez nem az örvendőző sokaság, kik az új házaspárt akarják áldozni. Bimész, szemtelen arczsalakok talakodtak felénk; úgy látszott a nép maga sem tudta, mi fog történni. Néhány pandurt pillantottam meg közöttük s mindjárt előlépett a csendibbim. Tegőlvörös arcza föl volt puffadva a nagy büszkeségtől s még csak kalapját sem emelítette meg, a mint felénk jött.

(Folyt. köv.)

15-én. Tiszta idő, nagy meleg, csendes északi szél.
16-án. Tiszta idő, nagy meleg, csendes északi szél.
17-én. Tiszta idő, nagy forróság, csendes keleti szél.
18-án. Tiszta idő, nagy forróság, csendes keleti szél.
19-én. Tiszta idő, nagy forróság, csendes keleti szél.
20-án. Tiszta idő, nagy forróság, délután villamos eső, délnyugati szél.
21-én. Tiszta idő ritkás fellegekkel, északi szél.
22-én. Tiszta idő, nagy meleg, csendes északi szél.
23-án. Tiszta idő, nagy meleg, csendes északi szél.
24-én. Tiszta idő, nagy meleg, délután borongós, csendes déli szél.
25-én. Tiszta idő, nagy meleg, délután borongós, csendes déli szél.
26-án. Tiszta idő, nagy forróság, csendes északi szél.
27-én. Tiszta idő, nagy forróság, csendes északi szél.
28-án. Tiszta idő, nagy forróság, délután borult, éjjel eső, csendes déli szél.
29-én. Tiszta idő, nagy meleg, ébredés után villamos eső, déli szél.
30-án. Borongós idő, délfelé eső, délután is borongós idő, délnyugati szél.
31-én. Egész nap borongós idő, a levegő hűvösebb, délnyugati szél.
A cholera ezen hónapban folyvást tartott.
Kontli Lajos.

Fürdői levél.

Bártfa, aug. 1.

Sz. k. Bártfa fürdője fény korát Lengyelország virágzásának idejében érte el, midőn a lengyel arisztokrácia adott itt egymásnak kölcsönös találkozókat, s segítenek kölcsönösen meg könnyíteni egy másnak jobbágyaik véres izdáságaiból gyűlt jövedelmekből gazdag tárcáját.
Ezen idő szaknak köszönik létezésüket a mintegy 50 et tévő magán épületek.
Emittet idő szakbeli fény korának le-tüvével a fürdő teljes hanyatlásnak indult s nem vala képes régi híre vissza varázsolni sem házi kezelés sem bérleti rendszer, sem végre a közelebbi időben megkísérelt de szerencsétlen eredményrel végződött részvénytársulat szövetkezésével.
Most ismét a tulajdonos Vámbácsi kezé-lése alá vonatott, s bár lényeges javítások vé-tettek eddig is fogantató, mint egy fedett-szántány és egy gyógyterem építése mely a fő ivó kutal most már összeköttetésbe van. — Az erdőben séta utak nyitása s fűszerekkel el-látása mellett felette sok hiányzik még arra nézve, hogy csin és kényelem tekintetében ezen fürdő, nem hogy Európai szín-vonalra, de csak hazánk elsőrendű fürdő in-dízetéi közé emeltesse — a melyre pedig gyógyhatásánál fogva kiválólag képesítve volna s bár a rendkívül kedvező időjárásnál fogva az idén a mai napig ki adott hivatalos kimu-

latás szerint a fürdő vendégek száma — 727 tet tett. — Mindamellet sajnós dolog hogy a fürdő igazgatóság nem gondoskodott a vasu-taknál méréséket áru menet jegyeket kiessző-zőni, — de még nagyobb baj az hogy a vasu-t közlekedés Eperjesi megakadályozta a gyors és kényelmes tovább utazásról gondos-kodva nincsen, hanem az Eperjesi bérkocsio-k zsákányolásának van kitéve az utazó közön-ség — kik elég szemérmeleneek 10—16 frtot követelni a fürdőig — ezen akadályok elhárí-tása esetében bizton remélhető volna, hogy a fürdőközönység létszáma megkétszereződne-k.
Fürdő közönységéről lévén szó, sajnálatlall kell megemlíteni: hogy itt a ma g y a r s z ó ritka mint a fehér holló — még a magya-rul tudók is — tisztelet a kivételnek örö-mestebb társalognak nemetül és tótul. — Most itt t á r s a s á g r ó l, — illetve társ-összejövetelről alig lehet szó, leszámítva a szomszéd Bártfa Eperjes és Kas-sai, s néhány alföldi vendégeket a fürdő közön-ség legnagyobb Contingensét lengyel ország adja most is.
A gyógyfürorokok eléggé bő viztartalom-mal látszanak birni, s mégis gyakran meg-essik hogy a meleg víz egészen elfogy s e miatt a fürdő közönységnek sokszor órákig kell várni; saját érdekében van tehát hivata a fürdő igazgatóság hogy a mostani primitív — viz emelőit, gőz szivattyu által helyettesítse s ekkor az is el lesz érve hogy talán egészen vasas vízbe lehet fürödni. — Mig most a für-dő viznek három negyede csak tiszta kut viz, s egyáltalában az igen sok hiányon mielőbb segíteni kellene.
Ha a hiányokról s jó étkezés ellátásról gondoskodva lesz méltán reményelhető, s a való-lóban gyönyörű fürdő hely meg is érdemli hogy régi híre ismét visszanyerje. S a közön-ség részéről melegebb pártfogásra része-síttessék, — de viszonyoság fejében a fürdő-beli házak tulajdonosai is tegyenek meg leg-alább annyit hogy a magyar vendégek kedvé-ért magyarul is tudó házmesterek tartsanak, mert az még is bosszantó hogy a kiszolgálás-rat hivatott házmesterekkel, a ki történetesen tótul nem tud — semmire se mehet.
A fürdői élet egyforma, az igaz néha néha Concertek, gesangs sorok, s büvészi Vorstellungen teszik változatosá, persze ékes német nyelven.
Volt július 21. egy táncmulatsággal egy-bekötött, a tüzoltó egylet által saját pénztára-járára rendezett hangverseny — mely meg-lehetősen. — E 24-én egy Anna-bál — mely-sehogy sem sikerült.
Szórakozás végett ki rándulásokot szok-tunk tenni, a Zborói váromladedokhoz s az általa el terülő, regényes fekvésű Zboró-mező városba, hol a most g. Erdődyék birtokába lévő Rákoczy féle kastély gyönyörű parkjával, régi dicőségünket hirdeti, hol a történeti nevezetességű 100 házból még mintegy hetven most is szemlélhető.
Nagyszerű-n meglepő élvezetet nyújt a Bártfa városi székes egyház megtekintése mely-nek belső falazatán disztló 1206 év szám, an-nak hétszázados létezését bizonyítja, s való-ban meglepők, az antik faragsau üő székek-től a mozaik kirakatu óltárokig az itt felhal-mozott témérek szépségük, 3—400 éves mise-

mondó ruhák, aranyserlegek templomi zászlók lámpák stb. mivel annyian művészeti reme-kek: szóval az egész templom — vas foglal-ványos góth oszlopaival és csúcstevelével egy és korn múzeum képet nyújtja a szemlé-lőnek — a városi levéltár telve Roben Ká-roly s ezt követett királyok, s Mátyás király saját kezű aláírásával ellátott adomány leve-lekkel; az 1400 évből eredő s nagyszerű mi-tálékkal díszeskedő nyomtatott könyvekkel régi fegyverekkel, páncélokkel négy hóhér bárdal, üveg és fa festészeti remekekkel. — Maga a város háza is építészeti remek s a templommal mely most állam költségén re-nováltatik egy koru lehet. De a többitől jó-vőre többet, s most isten velünk.
Egy fürdői vendég.

Külföld.

Franciaország a keleti bonyodalmakkal szemben.
Diplomáciai körökben hallatszik, hogy a francia kabinet keleti politikájának Angliától teljesen elvált. Grévy és Freycinet békes po-litikája győzött Gambetta harcias nézetén. A változás annyira teljes, hogy a republika illetékes tényezői még a hajóhadit tüntetés is fölöslegesen tartják s szigoruan a bele-nem elegendés elvénél alkalmazkodnak.
A törökök nem tágnak.
Osman pasát mint Konstantinápolyból jelentik, a szultán magához kéri s vele négy órán át értekezett. A portán uralkodó nyomtat hangulatot nem csekély mértékben emelte azon vereség híre, mely az angol csapatokat Aigansztában érte. A lakhtyák-ban rőpárokat osztogatnak szét, melyekben az angolok gyávaságáról és vezérek képte-léséről van szó. A törökök különben jó haderővel gondoskodtak a görög határon. Így: Janinában hét gyalog zászlóalj van összpont-solva, öt lovas század és öt üteg. Artában van négy zászlóalj két lovaszázad és négy üteg. Volóban két zászlóalj két lovaszázad és két üteg. Domatikában hat zászlóalj és három üteg. Kurdizában hat zászlóalj és három zászlóalj és négy üteg. De ezen csapatokon folyton érkeznek újabb katonai osztályok, ugy hogy az összes török haderő 48 gyalog zászló-aljra, 18 lovaszázadra, 16 tábori és 10 hegy-ütegre tehető. Minden zászlóalj 600 főből áll; egy lovaszázad 80 lovasból foglal magában az ütegek hat ágyuból állanak. E szerint a török haderő létszáma: 24 000 főnyi gyalog-ság, 1440 lovas és 216 ágyu. E haderő jelen-legi számerében is képes a görög csapatok-kal megmérkőzni, mindamellet a görögök sem maradnak nyugton s a görög kormány jegyzé-ket szándékozik int zni a hatalmakhoz, mely-ben kifejti, hogy ha a hatalmak az erélyes fellépést Törökország ellenében elhalasztják el fog múlni az évek azon szakja, melyben Görögország könnyen elfoglalhatná a berlini konferenzia által részére biztosított területet.

Napi hírek.

— Augustus 2. A debreczeni csatában elesett honvedek emlékére tartott ünnepély.

— A magyar orvos és természetvizsgálók XXI-ik Szombathelyi tartandó nagygyűlésén városukat képviseli B e k e Mihály törvény-hatósági biz. tag és árvászeki ünök, B u z á s Pál biz. tag és főisk. jogtanár, D r. Z e l i z y Dániel biz. tag és orvos tudor, D r. T ö r ö k József főiskolai tanár és Dr. V a r g a Géza megyei főorvos urak bizáltak meg. Egyszer-mind megemlítjük, hogy Dr. Zelizy Dániel ur van felkérve, hogy a magyar orvos és termé-szetvizsgálóknak a város meghívóját, mely szer-int vándorgyűléseket 1882-ik évben Debre-czenben tartassék meg, — átnyújtsa.
— Zsidók elleni lázítás Debreczenben. (Beküldetett.) Kérjük tek szerkesztő urat a következő sorok felvételére: Nehány nap óta a Csáthy K. ur könyvkereskedésének kiraka-talát a szokottnál nagyobb csődület van. Ennek oka igen különös. Valami S z t a n o j e v i c s i Simon, neve után itélve csak valami ide menekült idegen, bosszút akar-ánni néhany zsidón, a kik az ayaft az újvidéki újságokban jól megmosdatták, kis fizetést adott ki ily czim alatt „A z s i d ó h i t é s e r k ö l c s t a n a h a t á s a a t á r s a d a l m i é l e t b e n.” Ez a füzet tele van haz-sontalán és minden igazságot nélkülöző zsidó-elleni lázítászt cselző pontokkal. Ez a fü-zet 10 krjával Csáthy urnál volt kapható s legnagyobb részét zsidó vevők elkapkodták. Csá-thy ur jónak látta azonban más csapat szál-lítmányt hozatni, a mi ellen nincsen is kifogásunk, ugyde hogy a füzetet kelendővé te-gye, azt kinyitva a kirakatba helyezé és a legkiválóbb pontot vastagon két ceruzával elshuzogatta. Másnap már két füzet két kü-

lőnböző lapon felítve tüdőkölt a kirakatban ily módon alshuzogatta. Ugy látszik Csáthy ur készakarva látja a debr. békes zsidóság ellen s megelégedezik arról, hogy néha néha zsidó vevői is vannak. E vevők terhére lát-szanak lenni, azért majd gondoskodunk róla, hogy megkíméltessek tőlük, ó maga pedig kezdeményezheti az Istóczy autisemita féle egylet itteni fiók egyletük mielőbbi felállít-ását. T ö b b d e b r e c z e n i z s i d ó p o l g á r.

— A debreczeni termény csarnok alap-szabályai újra módosítottán azok a béke bírói szerkesztettl együtt m-gerősítés végett a földmi-veléslapárés ker. miniszteriumhoz feltérjesztettek.
— A régi takarékpénztár folyó aug. hó 1-5 napjától fogva a váltó adósságok után a kamatot 3 p e r c e z e n t r e s z á l l i t o t t a l e.
— Amerikai fényképek. Volt alkalmunk látni egy pár amerikai fényképet, melyek igen jók és sikerültek s rendkívül találóak. Még a legkisebb redőt is az arczon híven vissza-tükörözik. A kép alig pár perc alatt elkészül, s az illetőknek nem kell napokig várakozni utána, mert rögtön képek képez kapnak. Egy-egy darab 50 krba kerül. A fényképezde a Szé-cheny-utczán van Varga butor kereskedő ur házában.

— Kis Ludovika csinos költéltáncosnő jutalomjátéka ma van. A mai program igen érdekes mutatványokból van összeállítva. A versenybirkozás 6 óra kór holnap kezdődnek. Eddig három markos hazafi jelentke-zett, köztük egy óriási erősek pék legény. Majd megítjük holnap ki lesz a vízbőbe.
— Új üzlet. Lőkövics L. általános bazaré üzletet nyitott. Ez üzlet rendkívül praktikus s városunkban bizonyára híány pótló. — Itt mindenféle tárgyat csaknem felényi árban lehet venni, mint másol. Az üzlet gaz-dagon van felszerelve, ugy hogy a vásárlók-ban senki sem szenvedhet hiányt. Ily üzletek, ha jól tudjuk, külföldi nagyobb városokban vannak s mindenütt nagy látogatásnak örvende-nek.

— Nagy szerencsétlenség történt tegnapi-élt este 9 órakor a dunagőzhajózási társaság egyik személyszállító gőzcsón. — A hajó neve „Dran”. Midőn a hajó elhagyta a dunaföldvári állomást, ettől pár száz lépésnyire, a géphez vezető főcső szétrobbant s a kiomló gőz meg-ölte a gépfelügyelőt, a két fűtőt pedig annyira összedögte, hogy a szerencsétlenek felgyó-gyulásához alig lehet remény. Mig a gőz öm-lött addig az utasok rettenetesen megváltak rólmeve s csak mikor az megszánt lettek is-mét nyugodtak.

— A 40 napig éhező. Az amerikai éhező dr. Tanner fogadását ugy látszik megyeri, mert szombaton a bójt 34-ik napján állapota a körülményekhez képest kitűnő volt, sőt egy nappal előbb a testüly 1/4 fonttal gyara-podott. Ez utóbbi körülmény az orvosban ki az ellenőrzést gyakorolja azt a gyantú ebresztette, hogy kilenst itkon táplálékot vett magához, mire Tanner azt jegyezte meg, hogy azt — daczára az ellenőrzésnek — tette volna. Hogy azonban a bójtélés valódságáról meg-győződjenek, csütörtökön ismét megmértek, s akkor egyszerre 2 font vesztésüket constatáltak.

Feladás szerkesztő: Kutasi Imre. Főszerkesztő: Vártesl Arnold.

Tiszavidéki és arad-temesvári

VASUT

MENETRENDE.

1880. évi május hó 15-től kezdve további intézkedésig.

Budapesti idő.

Table with 4 columns: Station, Direction, Time, and Notes. Includes sections for I. Bécs és Budapestről Kassa felé, IV. Kassáról Budapest és Bécs felé, II. Bécsből Pestre Arad s Temesvár felé, V. Temesváris Aradról Pest és Bécs felé.

Table with 4 columns: Station, Direction, Time, and Notes. Includes sections for III. Bécs s Budapestről N.-Várad felé, VI. N.-Váradról Budapest s Bécs felé.

A vonatok indulási ideje a közbeeső állomásokról, valamint azok csatlakozása Aradon, Csabán, Debreczenben, Kassán, Miskolczán, Nagyváradon, Nyiregyházaán, Szerencsen, Szolnokon és Temesvárott a pályaudvarokon kifüggesztett menetrendekből tudható meg.

Az üzletigazgatóság.

Vendéglő haszonbéri hirdetés.

A gyomai regalebérő Grimm Sámuel a gyomai vasút közelében, a vasu-tuczában létező — a város tulajdonát — képező házat három évre, vendéglőnek azonnal bérletbe adná.
A ház nyolc vendégszobát 1 ebéd-lőt, 1 borivót, élezkamarát, pinczét, nyolc lónak való istállót tartalmaz tá-gas udvarral és azonnal betölthető.
A bérleti szándékozó vendéglős urak fentnevezett regalebérőnél a köz-elebbi feltételeket személyesen vagy írás-belleg tudakolhatják.
Gyoma, 1880. július hó 29-én. (268) 2—3

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. közmunka- és közlekedési miniszterium az 1870. évi Julius hó 25-én kelt 10243 számú rendeletével a debreczeni-fehértemplomi államút 1/2 1/2 mértföld szakaszán az útpatkák helyreállítását 1230 ft összeg erejéig engedélyezte.
A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1880. év augusztus hó 10-ik napjának d. e. 10 órájára a hajdumegyeyi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.
A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben előirt 10%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igye-kezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.
A szóban forgó munkálatra vonatkozó mészaki művelet és részletes fel-tételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.
Kelt Debreczenben 1880. július 27.

Csapó Ferencz, m. kir. főmérnök.

Arlejtési hirdetmény.

A magyar királyi

debreczeni állami ménitelep

Eperjes, Debreczen és Turi-aremetei osztályai-ban elhelyezett katonai légénység, valamint az ugyanott lévő menlóállomá-ny részére folyó évi november hó 1-től 1881. október hó végéig szükséglendő

takarmány- és élelmi czikkék,

u. m. kenyér, zab, széna, alom-szalma, ágy-szalma, kemény tűzifa és petróleum biztosítása végett:

1880. évi augusztus hó 19-én a debreczeni osztály részére d. e. 10 órakor az itteni számíródában,

1880. évi augusztus hó 22-én a turia-remetei osztály részére d. e. 10 órakor, Ungvárt a városánál és

1880. évi augusztus hó 24-én az eperjesi osztály részére d. e. 10 órakor az eperjesi ménitelep-osztály irodájában írásbeli zártajánlati arlejtés fog tartatni.

A szállítási szerződésék, illetve feltételek a helybeli ménitelep számvevő irodájában, az eperjesi ménitelep-osztály irodájában és Ung-vár város kapitányságánál megtekinthetők.

Debreczeni állami ménitelep parancsnoksága.

Általános bazar megnyitása.

Van szerencsem a n. é. közönseg tudomására hozni, miszerint a fenti czim alatt üzletemet a n.-várad-utca Miskolczy-féle ház-ban megnyitottam.
Ezen üzlet feladata leend, nemcsak a legkülönféléb árúk magában foglalása, hanem főkép azok rendez áron alóli eladása. E czél elérésére leguagyobb figyelmet fordítván, annak valóítására a legczélsezerűbb intézke-déseket tettem, ugy annyira, hogy már eddig is sikerült nagyobb tömegekben a következó divatos és finom árúkat rendkívül olcsó áron bevásárolni és azokat a n. é. közönseg rendelkezésére bocsátani. Ugymint:
Nagymennyiségű arany és ezüst nemű-eket, valamint arany és ezüst órákat.
2000 darab különféle, francia és magyar szabású finom és közönseges férfi és gyermek öltöny.
2000 darab legújabb divatu női kabátot, kepnyét és bundát. Nagyból tömegben készm-űárúkat u. m. vásznak, kalmukok, kartonok, ágýterítők, paplanok, asztalterítők, asztalben-dők, törölközők, fehér és szines szembendő, selyem, gyapjú és berlini kedők, szőnyegek, fehér és szines ingek, kékzők s galierok stb.
Ezenkívül sokféle tárgy kapható, igen olc-ó árakon.
A nagyérdemű közönseg becces pártfogá-sába ajánlja magát

Lőkövits J.

Az új aratási idöszak beálltával

mindennemű termények bizo-mánybani eladására ajánlkozik a termény-bizományi üzlet

Scherbel Ferdinand,

Chemnitzen, Szászországban.

(271) 1—8

LILIONESSE

ismert kitűnő szépitözezer, mindenféle börtisztátalanság eltávolítására. Valódi minőségben kapható Dr. ROTHSCHECK V. EMIL-nél Debreczenben.

Nem akart nem támadt nem föl itt. Tu ran csulnak után-ítélai, Kt hagyui, hogy K